

munitior esset ad omnes casus, contra vim dolosque & fororis & Antipæ si popularium animos sibi conciliaret, gentem Judæorum statuit insigni aliquo munere demereri. Cumque vehementer illos infensos Christianis sciret, iniecit manus, ait Lucas,

ita mentionem facit *Actor. c. xi.* ut omnia ibi ad illud usque tempus, quo Barnabas Antiochiam Saulum perduxit, Hierosolymitanæ Ecclesiæ nutu facta esse videantur. Statim autem ac eos Antiochiam pervenisse memorat, jam Ecclesia ibi erat constituta, ut Lucas *Ecclesiæ* vocabulo utens satis aperte innuit, neque deinceps aliud occurrit in toto *Actorum* libro, quod Hierosolymitanæ Ecclesiæ in Antiochenam jus indiget, scilicet cessavit, quando Antiochiæ Ecclesia est constituta. Sed jam ipsum Lucam audiamus: *Et illi quidem qui dispersi fuerant a tribulatione quæ facta fuerat sub Stephano perambulaverunt usque ad Phœnicem & Antiochiam, nemini loquentes verbum nisi solis Judæis. Erant autem quidam ex eis viri Cyprii & Cyrenæi, qui cum introissent Antiochiam loquebantur & ad Græcos annuntiantes Dominum Jesum. Et erat manus Domini cum eis, multusque numerus credentium conversus est ad Dominum. Pervenit autem sermo ad aures Ecclesiæ, quæ erat*

Hierosolymis super istos, & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam . . . Profectus est autem Barnabas Tharsum, ut quæreret Saulum, quem cum invenisset, perduxit Antiochiam; & annum totum conversati sunt IBI IN ECCLESIA, & docuerunt turbam multam, ita ut cognominarentur primum Antiochiæ discipuli, Christiani. Ex quibus verbis colligitur eodem fere tempore Antiochiæ Ecclesiam constitutam, & qui se Christo adjunxerant, primo tunc vocatos esse Christianos.

Porro altera S. Pauli profectio Hierosolymam, ut elemosynas cum Barnaba ad levandam famem ab Agabo prædictam fidelibus deferret, quo etiam tempore S. Petrus ab Herode Agrippa in carcerem conjectus est; illa inquam profectio contigit anno a passione Christi x. Etenim Scriptura testatur famem illam fuisse grassatam sub Claudio *Actor. xi. vers. 29.* & Dio *lib. 68.* famis illius universalis quæ Claudio imperante contigit initium refert ad annum 795. ab Urbe condita, id est ad annum Claudi

cas, ut malis afficeret *quosdam de Ecclesia.* Trucidato igitur Jacobo fratre Joannis; Petrum, qui illis diebus, ut diximus Hierosolymam venerat, coniecit in carcerem: qui divino beneficio Angelique ministerio eductus, exiens abiit in alium locum

(*Act. xii.*

dii imperantis secundum, qui post Christum passum undecimus fuit. Quum igitur a prima ad secundam S. Pauli profectio Hierosolymam septem anni interfluxerint, nimirum quinque consummati, & duo imperfecti, ut modo probatum est; Antiochena autem D. Petri sessio media inter easdem duas profectioes necessario sit statuenda, mirum non est, si veteres auctores in assignando hujusce sessionis tempore ita dissentiant, ut alii septem, alii vero quinque annorum spatium eam sedem tenuisse existimaverint.

Nec obstat Epochæ, quam huc usque illustravimus veritati, illa Apollonii traditio ab Eusebio relata *lib. 5. hist. cap. 18. al. 17.* de Christi mandato ad Apostolos ne ab Jerusalem intra duodecim annos discederent. Manifeste ea siquidem refellitur ex *Actis Apostol. cap. 8. 9. & 10.* ubi legimus Petrum longe ante illud xii. annorum spatium profectum in Samariam, Lyddam, Joppem & Cæsaream, eundemque carcere liberatum, Judæa

excessisse. Sanctus vero Paulus quum primum Hierosolymam venit, Apostolorum neminem vidit alium præter Petrum, & fratrem Domini Jacobum, *epist. ad Galat. cap. 1. v. 18. 19.*

Quod autem S. Lucas *Actor. cap. xi. vers. 27. 28* & *cap. xii. v. 1.* immediate post Agabi prophetiam & secundam Pauli peregrinationem, & Jacobi martyrium & Petri vincula recenset, quasi eodem anno quo Antiochia cognominati sunt primum discipuli, Christiani, quod quæ Agabus famem, quæ facta est sub Claudio Cæsare prædixit, D. Paulus denuo Hierosolymam sit profectus, Herodesque Agrippa Jacobum fratrem Joannis occiderit, ac Petrum in carcerem coniecit; adeo ego quidem alienum existimo quum D. Lucæ verba contemplor, Agabi prædictionem ad secundum Claudii annum quo hæc omnia acciderunt, referre, ut potius vaticinium illud, quod sub Claudio impletum est, Claudii imperium longe præcessisse evidentissime appareat. *Surgens,* inquit Lucas, *unus ex eis nomine*

(*Act. XII. 1. 2. & c.*) Quæ omnia secundo anno Claudii contigerunt. Siquidem Lucas, descripta famis acerbitate, qua sub eo Principe per universum orbem laboratum est, statim subjunxit illud tempus, scilicet quo fames invaluerat, nec illud postea ac-

mine Agabus significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, QUÆ FACTA EST SUB CLAUDIO CÆSARE. Quis non videt, famem diu post prædictionem evenisse, S. Lucam docere? sive prædixisse Agabum sub Cajo, quæ futura erat sub Claudio immanis fames? Perpendantur quæso verba illa: quæ facta est sub Claudio Cæsare; nonne utrumque significare videntur? At Lucas, testatur Act. XII. 1. eodem tempore, quo Agabus vaticinatus est, ab Herode occisum Jacobum fratrem Joannis gladio, & D. Petrum in carcerem trusum fuisse. Verum quis ignorat, solemnem esse sacræ Scripturæ morem, ut plerumque res tempore multum diffitas, immediate subnectat, ac veluti una serie recenseat? Nec sane veremur clarorum virorum Petavii, Ufferii, aliorumque auctoritatem, existimantium famem ab Agabo prædictam Claudii imperantis anno secundo, illam ipsam esse, quæ anno ejus imperii quarto vel sexto Romanum orbem vexavit. Quis enim sibi persuadeat,

Agabum anni quarti famem, prædixisse anno secundo, quum scilicet jam illa adeo grassaretur, ut facile Ethnicis ipsi rationibus a natura petitis diutius duraturam possent prævidere? Narrat Svetonius de Claudio, quod *arctiore annona ob assiduas sterilitates detentus quondam medio foro a turba, conviciisque, ac simul fragminibus panis ita instratus, ut agre, nec nisi postico evadere in palatium valuerit. Nemini dubium est illud ob assiduas sterilitates, continuatam sane per plures annos caritatem denotare, quæ tandem eo devenit, ut Romani Claudium interficere tentaverint, quod indicat Svetonius, & testantur etiam Tacitus *Annal. lib. XII. & Orosius hist. lib. 6. quorum primus undecimo, alter decimo id factum scribit ejusdem Claudii anno.**

Igitur credibile in primis esse videtur, Cajo imperante circa annum a Christi passione septimum, prophetam Agabum illam prænuntiasse famem, quæ postea *sub Claudio per totum Romanum orbem gra-*

cidere potuit, quando, ut Josephus, & Egesippus scribunt, tertio Claudii anno, Agrippa ipse, qui Petrum coniecit in carcerem, fato concessit. Cujus cum tam late pateret imperium, vim furoremque declinaturus Petrus, simul etiam ut Simonis Samaritæ vestigiis insisteret (10), Romam profectus est, nec

grassata est, quæque anno ejusdem imperii primo exeunte inchoata, per plures quoque sequentes annos perstitisse, & maxime secundo, quarto, & sexto sævisse, tradunt historici. Certe idem Imperator, Dione teste, ne fames Romam perderet, de portu Ostiæ extruendo consilium statim iniit, quem tamen *absolvit ægre, & post undecim annos quamvis continuis triginta hominum millibus sine intermissione operantibus, teste Svetonio superius laudato, & cl. Pagius in Critica ad an. 44. Baronii num. 67. annonæ caritatem an. Claudii imperantis primo inceptam, ostendit ex quodam ipsius Claudii nummo apud Mediobarbum, qui exhibens verba TI. CLAUDIUS CÆSAR, ac frumentario vase spicis repleto distinctus, in postica hæc habet: PON. M. TR. P. IMP. COS. DES. S. C. unde primo Claudii anno cusum fuisse facile evincitur, quum secundo Claudius, Consul iterum fuerit. Sed de his jam satis.*

(10) De Simonis magi ad Urbem accessu, deque divinis, quos sibi magicis artibus apud Romanos comparavit honoribus, consule quæ habentur apud Justinum in *Apologetico pro Christianis ad Antoninum Pium*; quem sequuntur Irenæus *lib. 1. cap. 20. Tertullianus Apologet. cap. 13. & 14. aliique. Hi præterea ex eodem Justino referunt Simoni Mago statuam a Romanis positam fuisse cum hac inscriptione SIMONI DEO SANCTO. Non desunt tamen viri eruditi, qui Justinum hominem Græcum errore deceptum putant. Certe, inquit Valesius in animadvers. Eusebianis l. c. statua illa, quam in Insula Tyberina viderat Justinus, non ita dudum effossa est cum hac inscriptione: SEMONI SANGO DEO FIDIO. Sanguis Deus erat apud Sabinos, qui pactis & fœderibus præerat a faciendis dictus. Unde etiam *Deus fidius* vocatur ex fide; quin etiam per eum jurare soliti erant Romani. Fefellerunt forsan Justinum Samaritani qui-*

nec ejus ulla est deinceps in Actis Apostolorum mentio, usque ad tempora conventus Hierosolymitani, in quo de circumcisione actum est, ut septem Petri annos Lucas silentio præterierit. Cum igitur Romam pervenisset per initia imperii Claudii, ut Orosius scribit (*lib.7. cap.6.*) sive quod nequaquam diversum est, *anno secundo*, ut ait Hieronymus, ejusmodi Religionis fundamenta posuit, ut postea ad Romanos scribens Paulus, quos nondum viderat, gratias agat Deo, quod illorum fides in universo mundo nunciaretur. Jam si ab hoc

quidam, qui statuat illam *Simonis* Samaritano positam fuisse ei persuaserunt. Quasi vero Romani magum ac perfigiatorem adhuc viventem consecrassent; aut quasi Deum adjecto epitheto *sanctum* vocaverint. Justinus itaque aut nominum vicinitate, aut falsa relatione deceptus. Cæterum ad evertendam Simonis famam sub ipsius Claudii imperio Romam Petrum venisse, & Eusebius, & Hieronymus, & alii quoque veteres Patres unanimiter narrant. Quod autem idem Magus dum præter cætera, quæ in Urbe mira exhibuit, volare ausus, per aera veluti ad cælos ascendens ferebatur, D. Petro ad Dominum orante in præceps ruerit, suisque sceleribus dignam mortem subierit; testantur veteres gravissimique authores Arnobius *lib.2. adversus gentes*, Cyrillus Hie-

rosolymorum Episcopus *Catechesi 6.* Epiphanius Salaminæ in Cypro Pontifex, *heres.21.* Philastrius præterea Brixientis, Ambrosius, Augustinus, Sulpicius Severus, Isidorus Pelusiota, Maximus Taurinensis, Theodoritus Cyrensis; Legati demum Summi Pontificis Liberii, Lucifer nimirum Episcopus, Pancratius Presbyter, & Hilarius, in epist. ad Eusebium Vercellensem Episcopum, quæ legitur tom. 2. Concil. Labbei pag. 330. edit. Venetæ.

Verumtamen, qui Petrum Romæ fuisse negant, his aliisque veterum testimoniis minime deterriti, eam Petri de Simone victoriam, fictam fabulam esse contendunt, ex apocryphis Apostolicarum constitutionum & pseudo-Marcelli libris ortam, idque præcipue suadere nituntur. *Primo* ex dissensione aucto-

tempore supputetur annorum ratio ad postrema Neronis tempora, quinque & viginti invenientur, tot nempe, quot scribit Hieronymus, ut illius verbis utar, *cathedram sacerdotalem tenuisse*. Nec tamen toto eo spatio Romæ permansit. Inciderunt namque deinceps ea tempora, quibus Judæi tumultuantes, cum in proprium excidium præcipites ferrentur, Roma expulsi sunt, neque id ego in odium Christianorum factum esse opinor: fecerat enim idem antea Tiberius, qui nobis non modo non adversatus est, sed Christi etiam imaginem ha-

auctorum infelicem Simonis Magi volatum enarrantium, de qua satis accurate diligenterque Cotelarius in *notis ad cap.9. lib.6. Const. Apost. Secundo* quod hujus certaminis nemo ante Arnobium meminerit, cum tamen Patres trium priorum seculorum in Petri rebus celebrandis frequentissimi fuerint, quin & Eusebius ipse etsi Simonis potentiam a Petro extinctam fuisse memorat, nihil tamen habet de ejus volatu. *Tertio* ex silentio Dionis, Svetonii, & Taciti. *Quarto* quod omnes magiæ artes falsas a Nerone compertas fuisse Plinius nos moneat, neque fieri potuerit, ut sanctos Apostolos ob victoriam de mago relatum ad supplicium Nero vocaverit, quum jam magiam contemneret. *Quinto*, quod nullam hujus Apostolicæ victoriæ diem Romana Eccle-

sia annua recolat celebritate. *Sexto* demum ex auctoritate S. Augustini, qui in epist. 86. ad Casulanum opinionem hanc *pro falsa a plerisque Romanis* haberi asserit. Atque hæc sunt præcipua argumenta, contra Simonis volatum a recentioribus Criticis adducta: quæ etsi plurimi prima specie ducenda esse videantur, multum tamen ponderis amittunt, dum singillatim animoque a partium studio alieno perpendantur. Ac primo quidem, quod ab authorum dissensione petitur, apud recentiores ea est, & ob apochryphos libros, qui quum nihil faciendi sin; rem aliquam referentes ab authoribus certæ fidei prætermittam, mirum sane est quod gravium authorum elevare possint fidem, quum aliquid narrantes ab illis dissentiant. Sane Bailletus, Tillemontius, alii que præ-

habuit in arcano . Cum enim consuessent Judæi vim auri magnam ad templi ornatum , ex omnibus provinciis quotannis Hierosolymas portare , M. Tullio Cicerone Cos. ut ipse ait in Oratione pro Flaccò ; *judicavit Senatus aurum exportari non oportere* . Quod cum sub Tiberio fecissent quidam ex Judæis , Roma , Josepho & Egesippo testibus omnes expulsi sunt . Quos publice odio fuisse , præter ea , quæ sunt apud Trogum , etiam ex Quintiliano coniecimus : Est conditoribus (inquit) *urbium infamia , contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem , qualis est primus Judaicæ superstitionis auctor* . Minime

præstantiores Critici ita de Simonis volatus lapsusque historia cum Ven. Baronio existimant , ut cum ea tot tantorumque patrum & Græcorum & Latinorum testimonio testata habeatur , *haud curandum nobis sit , si in minimis quibusdam ad invicem discrepent ; cum in re gesta omnes æque consentiant* , adeoque prædicant , quod etiam si vanum revera commentum ea foret , dummodo de ejus falsitate validæ non afferantur probationes , mallent in errorem induci , cum Arnobio , Cyrillo , Pontificis Liberii Legatis , Ambrosio , Augustino , Theodoretò , aliisque , quam Latinæ , Græcæque Ecclesiæ veteres magistros imprudentiæ & credulitatis insimulandos arbitrari . Nonnullos autem veteres tam insignem Petri de Simone victoriam si-

luisse , haud satis est ad elevandam ceterorum fidem : fallit non raro a silentio veterum argumentari , neque enim omnia omnes norunt , & omnia omnes scriptis tradere non debent . Quod vero ad temporis discordiam pertinet , nulla ea est aut vix curanda , quum major & melior pars sub Nerone id factum referat , & Eusebius qui sub Claudio Romam Simonem venisse , ejusque potentiam *παρὰ Χριστὸν* deletam fuisse scribit , aperte non dissentit , quum *παρὰ Χριστὸν* necesse minime sit ad paucissimos dies aut annos restringere . Neque vero multo habenda sunt cætera argumenta . Levissimum est enim quod ex Svetonii , Taciti que silentio Basnagius desumit . Nā hi principum gratiæ vulgique erroribus inservientes , neque omnia referunt , & Christiani nominis

ko-

nime autem mirum est in tam magna civitate , Judæos tumultum excitare potuisse , cum multi forent ex Romanis illorum superstitioni addicti . Unde illud Juvenalis

Quidam sortiti metuentem sabbata patrem

Nil præter nubes & cali numen adorant .

Quod manifestius ipse testatur Cicero pro L. Flacco (num. 98.) *Sequitur* , inquit , *auri illa invidia Judaici ; hoc nimirum est , quod non longe a gradibus Aureliis hæc causa dicitur . Ob hoc crimen , hic locus abs te Lali , atque illa turba quæ sita est . Scis quanta sit manus , quanta concordia , quantum valeat*

C in

hostes passim se produnt , aut silentes quæ Christianis decori esse noverant , aut illis diserte maledicentes ; & quod de Nerone magiæ contemptu narratur pro arbitrio dictum , cui narrationi adversatur potius ac faveat adductus ex Plinio locus ; demum quæ ad festum Apostolicæ victoriæ a Romana Ecclesia non indictum spectant ejusdem Basnagii rationes , vix quidquam valent , quemadmodum ea quas pro se assert Calvinus ex D. Augustini epistola LXXXVI. ubi hæc sunt : *Est quidem & hæc opinio plurimorum , quamvis eam falsam esse perhibeat plerique Romani , quod Apostolus Petrus cum Simone Mago die Dominico pugnaturus propter ipsum magnæ tentationis periculum , pridie sum ejusdem urbis Ecclesia jejuna-verit , & consequuto jam*

prospero gloriosoque successu ; eundem morem tenuerit , eumque imitata sint nonnulla Occidentis Ecclesie . Quibus verbis quis non videt S. Augustinum minime incertam vocare cum Simone Mago contentionem , cujus veritatem aperte profiteatur in lib. de hæresibus ad quod vult Deus cap. 1. ut Calvinus somniat , deliratque , sed eam quam aliqui de jejuniis in Sabbato perhibebant causam dubiam dicere , quum et si auctores unanimiter Petrum Romæ cum Simone Mago pugnasse , & insignem de eo victoriam retulisse tradunt , nemo tamen unquam certiores nos fecit , quod die Dominico contigerit , quodque pridie jejunatum fuerit , & hinc derivari Sabbati jejuniis , de quo in illa S. Doctoris epistola disputatur .

in concionibus, summissa voce agam, tantum ut Judices audiant. Neque enim desunt, qui istos in me atque optimum quemque incitent. Nihil igitur mirum, si sub Claudio quoque tumultus & novarum rerum cupidi non secus atque sub aliis Imperatoribus, vexati sunt, maxime cum, ut Tacitus ait, illis ipsis diebus Cumano procuratore Judææ, non tumultum modo, sed pene etiam justum bellum in Syria excitarint. Quare a Principe ut ingenii obtusi & stupidi, sic præcipiti iracundia, Roma expulsi fuerunt, quod Apostolorum quoque acta testantur. Denique Tranquillus in Claudio: *Judæos, inquit, impulsore Christo assidue tumultuantes Roma expulit* (11).
Cum

(11) Claudium anno VIII. vel IX. Judæos omnes ab Urbe expulisse nemo negat, si Panvinium, & Bagnagium excipias, quorum alter anno VI. alter anno XI. (quo Dorti evenit conjuratio, ex Josepho Antiquit. lib. XX. cap. 6.) id accidisse putat. Porro pleraque Svetonii exemplaria habent *Chresto*, nonnulla etiam *Cherestro*, *Chresto*, *Chirestro*. Non video tamen cuiquam altero ignoto penitus & inaudito *Chresto* aptari possit *Judæos Romæ tumultuantes assidue eo impulsore*: facillime autem aptatur CHRISTO Servatori, cujus Evangelium profitentes Christianos Romæ fuisse facile suaderi potest, non solum quod ibi Petrus jamdiu commoratus fuerit, sed etiam quod Actorum cap. XVIII. ha-

bemus ab Italia Corinthum appulso Christianos homines Aquilam & Priscillam eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma. Librariorum igitur incuria facta est in citato Svetonii loco ea nominum varietas, neque dubitandum eum pro *Chresto* JESUM CHRISTUM intellexisse, cujus sanctissimum nomen Gentiles perperam pronunciantes, etiam Christianos, *Chrestianos* appellabant, quemadmodum docet, præter Lactantium & Tertullianum a Cortesio nostro laudatos, Justinus Martyr Apolog. 2. Tertullianus quidem l. c. animadvertit utrumque nomen bonæ esse significationis; quum Christus græce *Χριστός* idem sit ac Ebraice *משיח* *Maschiach*, & hominem vel in Sa-

Cum namque novum illud nomen ex Judæa audiret, vulgoque jactaretur nuper Christianorum exortam factionem, in quam ipse & Dion & Tacitus adeo impie invehuntur, credidit tumultus illos a CHRISTO, qui tamen multis jam ante annis obierat, excitari. Ut erant fere omnes ignari eorum, quæ de Christo loquerentur, quod probat contra

C 2 Cel-

Sacerdotem, vel in Regem unctum significet, *Chrestus* vero idem sit ac græcum *Χριστός*, nomen cum violis rosisque natum, quod suavitatem denotat & benignitatem. *Christianus* quantum interpretatio est de unctioe deducitur, sed & cum perperam *Chrestianus* pronuntiat a vobis (nam nec nominis certa est notitia inter vos) de suavitate vel benignitate compositum est. Oditur ergo in hominibus innocuis etiam nomen innocuum. Dilherius in disputat. Accademic. tom. 2. pag. 338. Svetonio vitio vertit, quod CHRISTUM Claudio imperante superstitem fuisse putaverit; nemo tamen non intelligit, ethnicum historicum Christianorum sectæ authori CHRISTO tribuere, quos Judæi Romæ in nascentes Christianos miscebant tumultus.

Et sane nullum fere Judæos inter Christianosque discrimen, primis illis Ecclesiæ temporibus Gentiles novisse, manifestum est. Facile enim cum Ju-

dæis ipsis confundebantur, quod veluti quædam Judæismi secta haberentur, ut pote quorum Apostoli a Judæis profecti essent, & Judæus existeret legislator JESUS CHRISTUS, multasque Judæorum leges Christiani ipsi adoptassent, eundemque colerent Deum, eademque admitterent sacras literas. Hæc autem observatio, multum conferre potest ad sanioerem veterum auctorum intelligentiam, qui Judæorum nomine Christianos appellarent non raro, ut præter Svetonium appellat Dio in Domitiano, observante Card. Baronio ad an. 94. n. 9. & forte etiam Arrianus lib. hist. XI. cap. 9. & Spartianus, ubi de Antonino Caracalla qui lacte Christiano educatus ab Tertulliano ad Scapulam cap. 4. dicitur, scribit quod septennis puer, cum collusorem suum puerum ob Judaicam religionem gravius verberatum audisset, neque patrem pueri vel (atque adeo ut bene supplet Casaubonus) ve-

lat